

Hallituksen esitys Eduskunnalle kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Yhdistyneiden Kansakuntien 10 päivänä joulukuuta 1984 hyväksymän kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleissopimuksen.

Yleissopimuksessa määritellään kiduttamisen käsite ja veloitetaan jokainen sopimusvaltio huolehtimaan siitä, että kiduttaminen on sen rikoslain nojalla rikos. Edelleen sopimusvaltiot veloitetaan ryhtymään lainsäädännöllisiin, hallinnollisiin ja oikeudellisiin tai muihin toimiin ehkäistäkseen kidutuksen lainkäyttövaltaansa kuuluvilla alueilla. Kidutusta on pidettävä niin sanottuna kansainvälisenä rikoksena, jota koskemaan sopimusvaltioiden on ulotettava lainkäyttövaltaansa rikoksen tekopaikasta riippumatta. Yleissopimuksella perustetaan sen noudattamista valvomaan kidutuksen vastainen komitea.

Yleissopimus koskee kidutusta, kun sen aiheuttajana on virkamies tai muu virallisessa asemassa toimiva henkilö tai kun jompikumpi

siihen yllyttää, suostuu tai sen hyväksyy hiljaisesti. Lisäksi yleissopimuksella halutaan ehkäistä muu julma, epäinhimillinen tai halventava kohtelu tai rangaistus, joka ei täytä kidutuksen tunnusmerkistöä, kun sen aiheuttajana on virkamies tai muu virallisessa asemassa toimiva henkilö tai kun jompikumpi siihen yllyttää, suostuu tai sen hyväksyy hiljaisesti.

Yleissopimus tuli kansainvälisesti voimaan 26 päivänä kesäkuuta 1987. Suomen osalta yleissopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä ratifioimiskirjan tallettamisesta Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan. Esitykseen sisältyy lakiehdotus yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin yleissopimuskin. Eduskunnalle on samanaikaisesti annettu hallituksen esitys laiksi rikoslain 1 luvun 3 §:n ja 21 luvun 5 §:n muuttamisesta, yleissopimuksen määräysten edellyttämällä tavalla.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

Eri ihmisoikeusjärjestöjen raporttien mukaan järjestelmällistä ja usein viranomaisten määräyksestä tai heidän hiljaisella hyväksymisellään tapahtuvaa kidutusta esiintyy jatkuvasti eri puolilla maailmaa. Yhdistyneet Kansakunnat on pitkään pyrkinyt puuttumaan kidutukseen ja muuhun epäinhimilliseen kohteluun. Kidutus kiellettiin jo vuoden 1948 ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa sekä Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen 16 päivänä joulukuuta 1966 hyväksymässä kansa-

laisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevassa kansainvälisessä yleissopimuksessa, joka tuli Suomen osalta voimaan 23 päivänä maaliskuuta 1976 (SopS 7—8/1976). Vuonna 1975 Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokous hyväksyi kidutuksen vastaisen julistuksen. Erityistä yleissopimusta tältä alalta valmisteltiin vuodesta 1978 lähtien Yhdistyneiden Kansakuntien ihmisoikeustoimikunnassa, jonka jäsenenä Suomi toimi vuosina 1983—1985.

Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokous hyväksyi 10 päivänä joulukuuta 1984 kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleis-

sopimuksen. Suomi allekirjoitti yleissopimuksen 4 päivänä helmikuuta 1985. Yleissopimus tuli kansainvälisesti voimaan 26 päivänä kesäkuuta 1987. Yleissopimuksen on allekirjoittanut lähes 70 valtiota ja sen osapuoliksi on tullut lähes 30 valtiota.

Yleissopimuksesta ovat antaneet lausuntonsa oikeusministeriö ja sisäasiainministeriö. Sopimuksen suhdetta Suomen rikoslakiin ja muuhun lainsäädäntöön on selvitetty myös erikseen oikeusministeriössä, jossa on virkatyönä valmisteltu hallituksen esitys eduskunnalle yleissopimuksen edellyttämistä rikoslain muutoksista.

2. Yleissopimuksen merkitys

Kidutuksen käyttö sopimusvaltioissa pyritään estämään määrittelemällä yleissopimuksessa kidutuksen tunnusmerkistö yksityiskohtaisesti. Lisäksi veloitetaan sopimusvaltiot kriminalisoimaan se rikoslaisaan ja ulottamaan siihen lainkäyttövaltansa rikosentekopaikasta riippumatta sekä ryhtymään lainsäädännöllisiin, hallinnollisiin, oikeudellisiin ja muihin toimiin sen estämiseksi. Samoin yleissopimuksella halutaan estää muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen käyttö. Yleissopimus koskee vain tekoja, joihin on syyllistynyt virkamies tai

muu virallisessa asemassa toimiva henkilö tai joihin jompikumpi näistä yllyttää, suostuu tai hiljaisesti hyväksyy.

Yleissopimuksella perustetaan kidutuksen vastainen komitea valvomaan, että yleissopimuksen määräyksiä noudatetaan sopimusvaltioissa. Sopimusvaltio voi kuitenkin antaa selityksen, ettei se tunnusta komitean toimivaltaa tutkia tietoja, jotka viittaavat siihen, että sopimusvaltion alueella käytetään järjestelmällisesti kidutusta. Lisäksi sopimusvaltio voi antaa selityksen, että se tunnustaa komitean toimivallan ottaa vastaan toisen sopimusvaltion tai yksityisten henkilöiden ilmoituksia yleissopimuksen määräysten rikkomisesta, joihin sen väitetään syyllistyneen.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Sopimusvaltiot vastaavat yleissopimuksen ja sen 17 artiklan mukaan perustettavan kidutuksen vastaisen komitean kuluista. Näitä ovat sopimusvaltioiden kokouksista ja komitean kokouksista aiheutuvat kulut sekä muun muassa komitean henkilöstöstä ja tiloista aiheutuvat kulut. Nämä kulut voidaan suorittaa ulkoasiainministeriön käyttöön valtion tulo- ja menoarviossa eräitä jäsenmaksuja ja maksuosuuksia varten momentilla 24.99.66 varatuista varoista.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Yleissopimuksen sisältö

I osa. Kidutusta ja muuta julmaa, epäinhimillistä ja halventavaa kohtelua tai rangaistusta koskevat määräykset

1 artikla. Tämä artikla sisältää kidutusrikoksen määritelmän. Rikoksen tunnusmerkistöön kuuluu muun muassa, että artiklan tarkoittaman kovan kivun tai kovan henkisen tai ruumiillisen kärsimyksen aiheuttajana on virkamies tai muu virallisessa asemassa toimiva henkilö tai, että jompikumpi näistä yllyttää, suostuu tai hiljaisesti hyväksyy teon.

2 artikla. Sopimusvaltiot veloitetaan ryhtymään lainsäädännöllisiin, hallinnollisiin ja oi-

keudellisiin tai muihin toimiin ehkäistäkseen kidutuksen lainkäyttövaltaansa kuuluvilla alueilla.

3 artikla. Sopimusvaltioita kielletään karkottamasta, palauttamasta tai luovuttamasta henkilöä toiseen valtioon, jos hän voisi siellä joutua kidutetuksi.

4 artikla. Tässä artiklassa sopimusvaltiot veloitetaan huolehtimaan siitä, että kidutus, sen yritys, samoin kuin kidutukseen myötävaihtaminen tai osallistuminen ovat niiden rikoslain mukaan rangaistavia tekoja.

5 artikla. Kidutus on tämän artiklan mukaan niin sanottu kansainvälinen rikos, jota koskemaan sopimusvaltioiden on ulotettava lain-

käyttövaltansa rikoksen tekopaikasta riippumatta.

6 artikla. Tämä artikla sisältää määräyksiä kidutukseen syylliseksi epäillyn henkilön vangitsemisesta, esitutkinnasta ja yhteyden ottamisesta hänen oman valtionsa edustajaan sekä tälle valtiolle tehtävistä ilmoituksista.

7 artikla. Valtio, jonka alueelta kidutuksesta epäilty henkilö tavataan, voi joko ryhtyä syyte-toimenpiteisiin häntä vastaan tai luovuttaa hänet.

8 artikla. Kidutusrikosta on aina pidettävä rikoksena, jonka johdosta voidaan luovuttaa. Jos sopimusvaltioiden välillä ei ole rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevaa sopimusta, voivat sopimusvaltiot pitää tätä yleissopimusta laillisena perusteena luovuttamiselle kidutusrikoksen johdosta. Jos sopimusvaltiot eivät aseta sopimusta luovuttamisen ehdoksi, ne tunnustavat kidutuksen sellaiseksi rikokseksi, jonka johdosta voidaan luovuttaa.

9 artikla. Sopimusvaltiot sitoutuvat antamaan toisilleen oikeusapua kidutusrikoksen johdosta käytävien oikeudenkäyntien yhteydessä.

10—14 artikla. Nämä artiklat sisältävät määräyksiä kidutuskiellosta valistamisesta ja tiedottamisesta, kuulustelumääräysten ja -menettelyjen tarkistamisesta, puolueettoman tutkimuksen järjestämisestä epäillyissä kidutustapauksissa, valitusoikeudesta kidutuksen johdosta sekä kidutuksen uhrille annettavasta hyvityksestä, korvauksesta ja kuntoutuksesta.

15 artikla. Jokainen sopimusvaltio on velvollinen huolehtimaan siitä, että kidutuksella saatua lausuntoa ei käytetä todisteena oikeudenkäynnissä.

16 artikla. Jokainen sopimusvaltio sitoutuu ehkäisemään lainkäyttövaltaansa kuuluvalla alueella muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen, joka ei ole 1 artiklassa tarkoitettua kidutusta, edellyttäen että siihen syyllistyy, yllyttää, suostuu tai hiljaisesti myöntyy virkamies tai muu virallisessa asemassa toimiva henkilö.

II osa. Kidutuksen vastaista komiteaa koskevat määräykset

17 artikla. Yleissopimuksen noudattamista valvomaan perustetaan kidutuksen vastainen komitea, jossa on kymmenen sopimusvaltioiden nelivuotiskausiksi valitsemaa, henkilökoh-

taisessa ominaisuudessaan toimivaa jäsentä. Näiden valinnassa otetaan huomioon tasapuolinen maantieteellinen jakauma, oikeudellinen kokemus sekä kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen nojalla perustetun ihmisoikeuskomitean jäsenyys. Sopimusvaltiot vastaavat komitean jäsenten kuluista näiden hoitaessa tehtäviään komiteassa.

18 artikla. Komitea valitsee omat virkailijansa ja hyväksyy oman työjärjestyksensä. Komitea on päätösvaltainen, kun kuusi jäsentä on läsnä, ja sen päätöksiin vaaditaan läsnäolevien jäsenten ääntenemmistö. Sopimusvaltiot vastaavat sopimusvaltioiden kokouksista ja komitean kokouksista aiheutuvista kuluista.

19 artikla. Sopimusvaltiot ovat velvollisia antamaan komitealle selvityksiä siitä, mihin toimiin ne ovat ryhtyneet yleissopimuksen mukaisten sitoumustensa toteuttamiseksi, ja komitea voi esittää niiden johdosta huomautuksia sopimusvaltiolle.

20 artikla. Jos komitea saa luotettavia tietoja, jotka viittaavat siihen, että sopimusvaltion alueella käytetään järjestelmällistä kidutusta, komitea voi pyytää sopimusvaltiota tutkimaan tietoja yhteistyössä kanssaan ja antamaan niiden johdosta lausuntonsa sekä se voi asettaa yhden tai useamman jäsenensä tekemään luotamuksellisen tutkimuksen asiasta.

Sopimusvaltio voi 28 artiklan mukaan antaa selityksen, että se ei tunnusta komitean edellä mainittua toimivaltaa. Tällainen selitys voidaan milloin tahansa peruuttaa. Tarkoituksena on, ettei Suomi anna tällaista selitystä, vaan hyväksyy komitean toimivallan. Suomi on hyväksynyt ilman rajoituksia myön kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen nojalla perustetun ihmisoikeuskomitean toimivallan (SopS 7—8/1976).

Yleissopimuksen 28 artiklan mukaisen selityksen, että sopimusvaltio ei tunnusta komitean 20 artiklassa mainittua toimivaltaa, ovat tähän mennessä antaneet seuraavat valtiot: Afganistan, Bulgaria, Chile, Kiina, Marokko, Neuvostoliitto, Puola, Saksan demokraattinen tasavalta, Tsekkoslovakia ja Unkari.

21 artikla. Yleissopimuksen osapuolena oleva valtio voi antaa tämän artiklan mukaisesti selityksen, että se tunnustaa komitean toimivallan ottaa vastaan ja käsitellä ilmoituksia, joissa sopimusvaltio väittää, että toinen sopimusvaltio ei täytä tämän yleissopimuksen mu-

kaisia velvoitteitaan. Tällainen selitys voidaan peruuttaa milloin tahansa. Tarkoituksena on, että Suomi antaa tällaisen selityksen ratifioimiskirjan tallettamisen yhteydessä. Suomi on aikanaan antanut selityksen, että se tunnustaa kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen ihmisoikeuskomitean oikeuden vastaanottaa toisen sopimusvaltion vastaavia ilmoituksia.

Tämän artiklan määräykset tulevat voimaan, kun viisi yleissopimuksen osapuolena olevaa valtiota on antanut edellä tarkoitettua selityksen. Näin onkin jo tapahtunut. Artiklan ovat hyväksyneet muun muassa Norja, Ruotsi ja Tanska sekä Argentiina, Espanja, Itävalta, Ranska ja Sveitsi. Artikla on tullut voimaan samanaikaisesti kuin yleissopimus muiltakin osin.

22 artikla. Yleissopimuksen osapuolena oleva valtio voi antaa tämän artiklan mukaisesti selityksen, että se tunnustaa komitean toimivallan ottaa vastaan ja käsitellä ilmoituksia lainkäyttövaltaansa kuuluvilta yksityisiltä henkilöiltä, jotka väittävät joutuneensa sopimusvaltion taholta yleissopimuksen määräysten rikkomisen uhriksi. Tällainen selitys voidaan peruuttaa milloin hyvänsä. Tarkoituksena on, että Suomi antaa tällaisen selityksen ratifioimiskirjan tallettamisen yhteydessä.

Suomi on aikanaan ratifioinut ja saattanut voimaan kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevaan yleissopimukseen liittyvän valinnaisen pöytäkirjan, jonka osapuolet tunnustavat yleissopimuksen ihmisoikeuskomitean pätevyuden ottaa vastaa ja käsitellä yksityisten henkilöiden tekemiä vastaavia ilmoituksia (SopS 7—8/1976). Vastaavanlainen menettely on omaksuttu myös kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskevassa yleissopimuksessa (SopS 37/1970).

Tämän artiklan määräykset tulevat voimaan, kun viisi yleissopimuksen osapuolena olevaa valtiota on antanut edellä mainitun selityksen. Näin onkin jo tapahtunut. Artiklan ovat hyväksyneet muun muassa Norja, Ruotsi ja Tanska sekä Argentiina, Espanja, Itävalta, Ranska ja Sveitsi. Artikla on tullut voimaan samanaikaisesti kuin yleissopimus muiltakin osin.

23 artikla. Tämä artikla sisältää määräyksiä edellä mainitun komitean ja mahdollisesti perustettavien *ad hoc* -sovittelukomissioiden jäsenten eduista, erioikeuksista ja vapauksista.

24 artikla. Komitea antaa sopimusvaltioille ja Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokoukselle vuosikertomuksen toiminnastaan.

III osa. Loppumääräykset

25—33 artikla. Nämä artiklat sisältävät määräyksiä yleissopimuksen allekirjoittamisesta, ratifioimisesta ja siihen liittymisestä, sen voimaantulosta, muuttamisesta, sen tulkintaa ja soveltamista koskevien erimielisyyksien ratkaisemisesta välimiesmenettelyllä, sen irtisanomisesta ja sitä koskevan ratifioimis- tai liittymiskirjan tallettamisesta Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan. Yleissopimuksen voivat allekirjoittaa tai siihen liittyä kaikki valtiot. Yleissopimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta aiheutuvat erimielisyydet sopimusvaltiot voivat 30 artiklan mukaan alistaa ratkaistaviksi välimiesmenettelyllä. Jos välimiesmenettelyn järjestämisestä ei päästä yksimielisyyteen, jokainen osapuoli voi antaa riidan Kansainvälisen tuomioistuimen ratkaistavaksi. Jokainen sopimusvaltio voi kuitenkin ilmoittaa, ettei se katso tämän määräyksen sitovan itseään, ja peruuttaa milloin tahansa tällaisen varauksen. Suomi on sopimuskäytännössään hyväksynyt edellä mainitut sopimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta aiheutuneiden erimielisyyksien ratkaisumallit, joten varauksia ei ole aihetta tehdä.

2. Voimaantulo

Yleissopimus tulee voimaan Suomen osalta kolmantenakymmenentenä päivänä siitä, kun Suomen ratifioimiskirja on talletettu Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan. Esitykseen sisältyvä laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti yleissopimuksen kanssa.

3. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Suomen rikoslaissa ei kidutusrikosta ole määritelty yleissopimuksen 1 artiklan mukaisesti eikä kidutuksen yritys ole kaikissa tapauksissa rangaistavaa, kuten 4 artiklassa edellytetään. Yleissopimuksen 5 artiklan mukaan kidutus on niin sanottu kansainvälinen rikos, josta

sopimusvaltion on voitava tuomita rikoksenteikijä rangaistukseen rikoksen tekopaikasta riippumatta. Suomen rikoslain soveltamisalassäänökset eivät nykyisellään täytä yleissopimuksen asettamia vaatimuksia. Kidutusta ei myöskään voimassa olevan lain mukaan pidetä kansainvälisenä rikoksena. Eduskunnalle on samanaikaisesti annettu hallituksen esitys laiksi rikoslain 1 luvun 3 §:n ja 21 luvun 5 §:n muuttamisesta. Näiden lainmuutosten hyväksymisellä Suomen sisäinen lainsäädäntö saatetaan tältä osin yhdenmukaiseksi yleissopimuksen 4 ja 5 artiklan kanssa.

Yleissopimuksen 2 artiklan sekä virkamiehen toimintaan liittyvän 10, 11, 12 ja 13 artiklan sekä 16 artiklan 1 kappaleen määräykset eivät edellytä Suomessa lainsäädännön muuttamista. Samoin on katsottu, että Suomen nykyinen todistuskäytäntö turvaa riittävästi yleissopimuksen 15 artiklan velvoitteen, jonka mukaan oikeudellisessa menettelyssä ei saa käyttää todisteena lausumaa, joka todetaan kidutamisella saaduksi.

Yleissopimuksen 3 artiklan 1 kappaleen mukaan mikään sopimusvaltio ei saa karkottaa tai palauttaa henkilöä toiseen valtioon, jos on todennäköisiä syitä uskoa, että hän olisi siellä vaarassa joutua kidutetuksi. Ulkomaalaislain (400/83) 8 § sisältää säännökset rajalta käännyttämisen edellytyksistä. Sopimustekstin ilmauksella ”palauttaa” tarkoitetaan myös maan rajalta käännyttämistä. Käännyttämisen edellytyksiä koskevassa edellä mainitussa 8 §:ssä ei ole säännöstä, jonka mukaan käännyttämistä harkittaessa olisi arvioitava sen seuraus käännettävälle. Ulkomaalaislain 18 §:ssä on säännös karkottamisen edellytyksistä. Pykälän 4 momentin mukaan karkottamista harkittaessa on otettava huomioon kaikki asiaan vaikuttavat seikat kokonaisuudessaan. Tällaisena seikkana voidaan pitää myös olosuhteita, joihin karkotettava joutuisi. Ulkomaalaislaissa ei ole kuitenkaan säännöstä, jossa nimenomaan kielletäisiin karkottaminen tai käännyttäminen sellaiseen valtioon, jossa henkilö olisi vaarassa joutua kidutetuksi. Ulkomaalaislain säännökset eivät täten täysin vastaa yleissopimuksen 3 artiklan määräyksiä, jotka tämän johdosta kuuluvat lainsäädännön alaan ja vaativat eduskunnan hyväksymisen. Rikoksenteikijän luovuttamista koskevat sopi-

muksen 8 artiklan määräykset eivät sen sijaan edellytä muutoksia voimassaolevaan lainsäädäntöön.

Edellä todetun mukaisesti Suomen kannalta ei ole syytä rajoittaa tällä yleissopimuksella perustetun kidutuksenvastaisen komitean toimivaltaa. Näin ollen voidaan hyväksyä ilman rajoitettavaa selitystä komitean toimivalta 20 artiklan mukaisesti tutkia tietoja, jotka viittaavat kidutuksen järjestelmälliseen käyttöön sopimusvaltion alueella. Suomen puolesta voidaan myös antaa yleissopimuksen 21 artiklan mukainen selitys, että Suomi tunnustaa komitean toimivallan ottaa vastaan ja käsitellä ilmoituksia, joissa sopimusvaltio väittää, että Suomi ei täytä yleissopimuksen mukaisia velvoitteita. Samoin voidaan antaa yleissopimuksen 22 artiklan mukainen selitys, että Suomi tunnustaa komitean toimivallan ottaa vastaan ja käsitellä ilmoituksia sellaisilta tuomiovaltaansa kuuluilta yksityisiltä henkilöiltä tai näiden puolesta, jotka väittävät joutuneensa Suomen taholta yleissopimuksen määräysten rikkomisen uhriksi. Kun komitean toimivalta kuitenkin rajoittaa valtion itsenäistä lainkäyttövaltaa, on eduskunnan hyväksyminen sopimukselle ja sen suostumus edellä mainittujen selitysten antamiselle tarpeellinen.

Koska yleissopimuksesta aiheutuu valtiolle vuotuisia menoja, jotka on otettava huomioon valtion tulo- ja menoarviossa, on eduskunnan suostumus myös tältä osin tarpeellinen.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi ne New Yorkissa 10 päivänä joulukuuta 1984 tehdyn kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleissopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen, sekä antaisi suostumuksensa yleissopimuksen 21 ja 22 artiklassa tarkoitettujen selitysten antamiseen.

Koska yleissopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

New Yorkissa 10 päivänä joulukuuta 1984 tehdyn kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleissopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

2 §

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 23 päivänä maaliskuuta 1989

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ulkoasiainministeri *Pertti Paasio*

(Suomennos)

**Kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen
tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen
vastainen**

YLEISSOPIMUS

Tämän yleissopimuksen sopimusvaltiot, jotka katsovat, että Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteiden mukaisesti ihmiskunnan kaikkien jäsenten yhtäläisten ja luovuttamattomien oikeuksien tunnustaminen on vapauden, oikeudenmukaisuuden ja rauhan perusta maailmassa,

tunnustavat, että nämä oikeudet johtuvat ihmisen synnynnäisestä arvosta,

katsovat, että peruskirjan ja etenkin sen 55 artiklan mukaisesti valtioiden velvollisuutena on edistää ihmisoikeuksien ja perusvapauksien yleismaailmallista kunnioittamista ja noudattamista,

ottavat huomioon Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen 5 artiklan ja kansalaisyhteiskäyttöä ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 7 artiklan, jotka kumpikin määräävät, että ketään ei saa kiduttaa tai kohdella tai rangaista julmasti, epäinhimillisesti tai halventavasti,

ottavat huomioon myös yleiskokouksen 9 päivänä joulukuuta 1975 hyväksymän julistuksen kaikkien ihmisten suojelemiseksi kidutukselta ja muulta julmalta, epäinhimilliseltä tai halventavalta kohtelulta tai rangaistukselta,

haluavat tehostaa taistelua kidutusta ja muuta julmaa, epäinhimillistä tai halventavaa kohtelua tai rangaistusta vastaan kaikkialla maailmassa,

ovat sopineet seuraavaa:

I OSA

1 artikla

1. Tässä yleissopimuksessa "kidutuksella" tarkoitetaan kaikkia tekoja, joilla aiheutetaan jollekulle tahallisesti kovaa kipua tai kovaa joko henkistä tai ruumiillista kärsimystä tietojen tai

CONVENTION

**against Torture and Other Cruel, Inhuman or
Degrading Treatment or Punishment**

The States Parties to this Convention,

Considering that, in accordance with the principles proclaimed in the Charter of the United Nations, recognition of the equal and inalienable rights of all members of the human family is the foundation of freedom, justice and peace in the world,

Recognizing that those rights derive from the inherent dignity of the human person,

Considering the obligation of States under the Charter, in particular Article 55, to promote universal respect for, and observance of, human rights and fundamental freedoms,

Having regard to article 5 of the Universal Declaration of Human Rights and article 7 of the International Covenant on Civil and Political Rights, both of which provide that no one shall be subjected to torture or to cruel, inhuman or degrading treatment or punishment,

Having regard also to the Declaration on the Protection of All Persons from Being Subjected to Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, adopted by the General Assembly on 9 December 1975,

Desiring to make more effective the struggle against torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment throughout the world,

Have agreed as follows:

PART I

Article 1

1. For the purposes of this Convention, the term "torture" means any act by which severe pain or suffering, whether physical or mental, is intentionally inflicted on a person for such

tunnustuksen saamiseksi häneltä tai kolmannelta henkilöltä, hänen rankaisemisekseen teosta, jonka hän tai kolmas henkilö on tehnyt tai epäillään tehneen, hänen tai kolmannen henkilön pelottelemiseksi tai pakottamiseksi taikka minkälaiseen tahansa syrjintään perustuvasta syystä, kun virkamies tai muu virallisessa asemassa toimiva henkilö aiheuttaa sellaista kipua tai kärsimystä, yllyttää tai suostuu niiden aiheuttamiseen tai hyväksyy sen hiljaisesti. Kidutusta ei ole sellainen kipu tai kärsimys, joka saa alkunsa pelkästään laillisista seuraamuksista, joko niihin kuuluvana tai niihin liittyvänä.

2. Tämä artikla ei vaikuta kansainvälisiin asiakirjoihin tai kansalliseen lainsäädäntöön, jotka sisältävät tai voivat sisältää määräyksiä, joiden soveltamisala on laajempi.

2 artikla

1. Jokainen sopimusvaltio ryhtyy tehokkaisiin lainsäädännöllisiin, hallinnollisiin, oikeudellisiin tai muihin toimiin ehkäistäkseen kidutuksen kaikilla lainkäyttövaltaansa kuuluvilla alueilla.

2. Minkäänlaisia poikkeuksellisia oloja, kuten sotatilaa tai sodanuhkaa, sisäistä poliittista epävakaisuutta tai muuta yleistä hätätilaa ei saa käyttää oikeutuksena kidutukselle.

3. Esimiehen tai viranomaisen käskyä ei saa käyttää oikeutuksena kidutukselle.

3 artikla

1. Mikään sopimusvaltio ei saa karkottaa, palauttaa tai luovuttaa ketään toiseen valtioon, jos on perusteltu syy uskoa, että hän olisi siellä vaarassa joutua kidutetuksi.

2. Ratkaistessaan, onko tällainen syy olemassa, toimivaltaiset viranomaiset ottavat huomioon kaikki asiaan vaikuttavat seikat, kuten mahdollisesti sen, tapahtuuko kyseisessä valtiossa jatkuvasti törkeitä, räikeitä tai laajamittaisia ihmisoikeusloukkauksia.

4 artikla

1. Jokainen sopimusvaltio huolehtii siitä, että kaikki kidutusteot ovat sen rikoslain mukaan rikoksia. Sama koskee kiduttamisen yritystä ja kenen tahansa tekemää tekoa, jolla myötävaikutetaan tai osallistutaan kidutukseen.

purposes as obtaining from him or a third person information or a confession, punishing him for an act he or a third person has committed or is suspected of having committed, or intimidating or coercing him or a third person, or for any reason based on discrimination of any kind, when such pain or suffering is inflicted by or at the instigation of or with the consent or acquiescence of a public official or other person acting in an official capacity. It does not include pain or suffering arising only from, inherent in or incidental to lawful sanctions.

2. This article is without prejudice to any international instrument or national legislation which does or may contain provisions of wider application.

Article 2

1. Each State Party shall take effective legislative, administrative, judicial or other measures to prevent acts of torture in any territory under its jurisdiction.

2. No exceptional circumstances whatsoever, whether a state of war or a threat of war, internal political instability or any other public emergency, may be invoked as a justification of torture.

3. An order from a superior officer or a public authority may not be invoked as a justification of torture.

Article 3

1. No State Party shall expel, return ("refouler") or extradite a person to another State where there are substantial grounds for believing that he would be in danger of being subjected to torture.

2. For the purpose of determining whether there are such grounds, the competent authorities shall take into account all relevant considerations including, where applicable, the existence in the State concerned of a consistent pattern of gross, flagrant or mass violations of human rights.

Article 4

1. Each State Party shall ensure that all acts of torture are offences under its criminal law. The same shall apply to an attempt to commit torture and to an act by any person which constitutes complicity or participation in torture.

2. Jokainen sopimusvaltio säätää näistä rikoksista asianmukaiset rangaistukset, joissa on otettu huomioon tekojen vakava laatu.

5 artikla

1. Jokainen sopimusvaltio ryhtyy tarpeellisiin toimiin ulottaakseen lainkäyttövaltansa 4 artiklassa tarkoitettuihin rikoksiin seuraavissa tapauksissa:

a) Kun rikokset on tehty jollakin kyseisen valtion lainkäyttövaltaan kuuluvalla alueella tai kyseisessä valtiossa rekisteröidyssä aluksessa tai ilma-aluksessa;

b) Kun rikoksentehtyjäksi väitetty on kyseisen valtion kansalainen;

c) Kun uhri on kyseisen valtion kansalainen, jos valtio pitää sitä asianmukaisena.

2. Jokainen sopimusvaltio ryhtyy samoin tarpeellisiin toimiin ulottaakseen lainkäyttövaltansa tällaisiin rikoksiin tapauksissa, joissa rikoksentehtyjäksi väitetty on sen lainkäyttövaltaan kuuluvalla alueella eikä se luovuta häntä 8 artiklan mukaisesti mihinkään tämän artiklan 1 kappaleessa mainittuun valtioon.

3. Tämä yleissopimus ei sulje pois sisäisen lainsäädännön mukaisesti harjoitettavaa rikosoikeudellista lainkäyttövaltaa.

6 artikla

1. Sopimusvaltio, jonka alueella on henkilö, jonka väitetään tehneen jonkin 4 artiklassa mainitun rikoksen, pidättää hänet tai ryhtyy muihin oikeudellisiin toimiin hänen läsnäolonsa varmistamiseksi, kun valtio on käytettävissään olevat tiedot tutkittuaan todennut, että asianhaarat tähän oikeuttavat. Pidättämisessä ja muissa oikeudellisissa toimissa noudatetaan kyseisen valtion lakia, mutta ne saavat kestää vain sen aikaa kuin rikosoikeudellisiin toimiin tai luovuttamiseen ryhtymiseksi on välttämätöntä.

2. Valtion tulee välittömästi suorittaa asiassa alustava tutkimus tosiseikkojen selville saamiseksi.

3. Tämän artiklan 1 kappaleen mukaisesti pidätettyä henkilöä autetaan saamaan heti yhteys lähimpään sen valtion asianomaiseen edustajaan, jonka kansalainen hän on, tai jos hän on valtion henkilö, sen valtion edustajaan, jossa hän tavallisesti asuu.

4. Kun valtio on tämän artiklan mukaisesti pidättänyt jonkun, se ilmoittaa heti 5 artiklan 1 kappaleessa mainituille valtioille tämän vangitsemisesta ja siihen oikeuttaneista seikoista. Valtio,

2. Each State Party shall make these offences punishable by appropriate penalties which take into account their grave nature.

Article 5

1. Each State Party shall take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences referred to in article 4 in the following cases:

(a) When the offences are committed in any territory under its jurisdiction or on board a ship or aircraft registered in that State;

(b) When the alleged offender is a national of that State;

(c) When the victim is a national of that State if that State considers it appropriate.

2. Each State Party shall likewise take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over such offences in cases where the alleged offender is present in any territory under its jurisdiction and it does not extradite him pursuant to article 8 to any of the States mentioned in paragraph 1 of this article.

3. This Convention does not exclude any criminal jurisdiction exercised in accordance with internal law.

Article 6

1. Upon being satisfied, after an examination of information available to it, that the circumstances so warrant, any State Party in whose territory a person alleged to have committed any offence referred to in article 4 is present shall take him into custody or take other legal measures to ensure his presence. The custody and other legal measures shall be as provided in the law of that State but may be continued only for such time as is necessary to enable any criminal or extradition proceedings to be instituted.

2. Such State shall immediately make a preliminary inquiry into the facts.

3. Any person in custody pursuant to paragraph 1 of this article shall be assisted in communicating immediately with the nearest appropriate representative of the State of which he is a national, or, if he is a stateless person, with the representative of the State where he usually resides.

4. When a State, pursuant to this article, has taken a person into custody, it shall immediately notify the States referred to in article 5, paragraph 1, of the fact that such person is in custody

joka suorittaa tämän artiklan 2 kappaleessa tarkoitetun tutkimuksen, tiedottaa tutkimuksen tuloksista viipymättä mainituille valtioille sekä ilmoittaa, aikooko se käyttää lainkäyttövaltaansa.

7 artikla

1. Sopimusvaltio, jonka lainkäyttövaltaan kuuluvalta alueelta 4 artiklassa mainitun rikoksen tekijäksi väitetty henkilö on tavattu, antaa 5 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa asian toimivaltaisille viranomaisilleen syytteen nostamista varten, jollei se luovuta tätä.

2. Nämä viranomaiset tekevät asiassa ratkaisunsa samalla tavoin kuin silloin, kun on kyse tavallisesta tämän valtion laissa säännellystä vakavasta rikoksesta. Syytetoimiin ryhtymisen ja tuomitsemisen edellytyksenä olevia todisteita koskevat vaatimukset eivät 5 artiklan 2 kappaleessa mainituissa tapauksissa saa olla väljemmät kuin 5 artiklan 1 kappaleessa mainituissa tapauksissa.

3. Jokaiselle, jota vastaan ryhdytään toimenpiteisiin jonkin 4 artiklassa mainitun rikoksen vuoksi, on taattava oikeudenmukainen kohtelu menettelyn kaikissa vaiheissa.

8 artikla

1. Rikokset, jotka mainitaan 4 artiklassa, katsotaan kaikissa sopimusvaltioiden välillä voimassa olevissa rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevissa sopimuksissa rikoksiksi, joiden johdosta voidaan luovuttaa. Sopimusvaltiot sitoutuvat sisällyttämään tällaiset rikokset kaikkiin niiden välillä tehtäviin rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskeviin sopimuksiin rikoksiksi, joiden johdosta voidaan luovuttaa.

2. Jos sopimusvaltio, joka asettaa luovuttamisen ehdoksi sopimuksen, saa luovuttamispyynnön toiselta sopimusvaltiolta, jonka kanssa sillä ei ole luovuttamisopimusta, se voi katsoa tämän yleissopimuksen lailliseksi perusteeksi luovuttamiselle tällaisten rikosten johdosta. Luovuttaminen edellyttää luovuttamispyynnön vastaanottaneen sopimusvaltion lainsäädännön muiden luovuttamista koskevien ehtojen noudattamista.

3. Sopimusvaltiot, jotka eivät aseta luovuttamisen ehdoksi sopimusta, tunnustavat nämä rikokset sellaisiksi rikoksiksi, joiden johdosta näiden valtioiden kesken voidaan luovuttaa luovuttamispyynnön vastaanottaneen valtion lainsäädännön määräämin ehdoin.

and of the circumstances which warrant his detention. The State which makes the preliminary inquiry contemplated in paragraph 2 of this article shall promptly report its findings to the said States and shall indicate whether it intends to exercise jurisdiction.

Article 7

1. The State Party in the territory under whose jurisdiction a person alleged to have committed any offence referred to in article 4 is found shall in the cases contemplated in article 5, if it does not extradite him, submit the case to its competent authorities for the purpose of prosecution.

2. These authorities shall take their decision in the same manner as in the case of any ordinary offence of a serious nature under the law of that State. In the cases referred to in article 5, paragraph 2, the standards of evidence required for prosecution and conviction shall in no way be less stringent than those which apply in the cases referred to in article 5, paragraph 1.

3. Any person regarding whom proceedings are brought in connection with any of the offences referred to in article 4 shall be guaranteed fair treatment at all stages of the proceedings.

Article 8

1. The offences referred to in article 4 shall be deemed to be included as extraditable offences in any extradition treaty existing between States Parties. States Parties undertake to include such offences as extraditable offences in every extradition treaty to be concluded between them.

2. If a State Party which makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another State Party with which it has no extradition treaty, it may consider this Convention as the legal basis for extradition in respect of such offences. Extradition shall be subject to the other conditions provided by the law of the requested State.

3. States Parties which do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize such offences as extraditable offences between themselves subject to the conditions provided by the law of the requested State.

4. Näitä rikoksia käsitellään, sikäli kuin on kysymys luovuttamisesta sopimusvaltioiden välillä, niin kuin ne olisi tehty paitsi niiden tekopaikassa, myös niiden valtioiden alueella, joiden on 5 artiklan 1 kappaleen mukaisesti ulotettava lainkäyttövaltansa niihin.

9 artikla

1. Sopimusvaltiot antavat toisilleen mahdollisimman laajaa oikeusapua 4 artiklassa tarkoitettujen rikosten johdosta käytävien rikosoikeudenkäyntien yhteydessä, mihin kuuluu myös niiden hallussa olevan, oikeudenkäynnissä tarvittavan todistusaineiston luovuttaminen.

2. Sopimusvaltiot täyttävät tämän artiklan 1 kappaleen asettamat velvoitteensa niiden välillä mahdollisesti voimassa olevien keskinäistä oikeusapua koskevien sopimusten mukaisesti.

10 artikla

1. Jokainen sopimusvaltio huolehtii siitä, että kidutuskiellosta valistaminen ja tiedottaminen sisällytetään täysimääräisesti lainkäytöstä vastaavan siviili- ja sotilashenkilöstön, terveydenhoitohenkilöstön, virkamiesten ja muiden sellaisten henkilöiden koulutukseen, jotka saattavat osallistua missä hyvänsä muodossa tapahtuneen vapaudenriiston kohteeksi joutuneen henkilön pitämiseen vapautensa menettäneenä, kuulustelemiseen tai käsittelemiseen.

2. Jokainen sopimusvaltio sisällyttää tämän kiellon näiden henkilöiden tehtävistä ja velvollisuuksista annettaviin määräyksiin tai ohjeisiin.

11 artikla

Jokainen valtio tarkistaa kidutuksen ehkäisemiseksi säännöllisesti ja järjestelmällisesti kuulustelumääräyksensä, -ohjeensa, -menetelmänsä ja -käytäntönsä sekä järjestelyt, jotka koskevat sen alueella olevien vapaudenriiston kohteeksi joutuneiden vapautensa menettäneenä pitämistä tai käsittelemistä.

12 artikla

Jokainen sopimusvaltio huolehtii siitä, että sen toimivaltaiset viranomaiset aloittavat viipymättä puolueettoman tutkimuksen aina kun on perusteltua syytä uskoa, että sen lainkäyttövaltaan kuuluvalla alueella on käytetty kidutusta.

13 artikla

Jokainen sopimusvaltio huolehtii siitä, että jokaisella joka väittää, että häntä on kidutettu

4. Such offences shall be treated, for the purpose of extradition between States Parties, as if they had been committed not only in the place in which they occurred but also in the territories of the States required to establish their jurisdiction in accordance with article 5, paragraph 1.

Article 9

1. States Parties shall afford one another the greatest measure of assistance in connection with criminal proceedings brought in respect of any of the offences referred to in article 4, including the supply of all evidence at their disposal necessary for the proceedings.

2. States Parties shall carry out their obligations under paragraph 1 of this article in conformity with any treaties on mutual judicial assistance that may exist between them.

Article 10

1. Each State Party shall ensure that education and information regarding the prohibition against torture are fully included in the training of law enforcement personnel, civil or military, medical personnel, public officials and other persons who may be involved in the custody, interrogation or treatment of any individual subjected to any form of arrest, detention or imprisonment.

2. Each State Party shall include this prohibition in the rules or instructions issued in regard to the duties and functions of any such persons.

Article 11

Each State Party shall keep under systematic review interrogation rules, instructions, methods and practices as well as arrangements for the custody and treatment of persons subjected to any form of arrest, detention or imprisonment in any territory under its jurisdiction, with a view to preventing any cases of torture.

Article 12

Each State Party shall ensure that its competent authorities proceed to a prompt and impartial investigation, wherever there is reasonable ground to believe that an act of torture has been committed in any territory under its jurisdiction.

Article 13

Each State Party shall ensure that any individual who alleges he has been subjected to

sen lainkäyttövaltaan kuuluvalla alueella, on oikeus valittaa sen toimivaltaisille viranomaisille ja saada asiansa viipymättä puolueettomasti tutkituksi. Valituksentekijän ja todistajien suojeleminen on ryhdyttävä toimiin, joilla heitä suojellaan valituksesta tai todistamisesta johtuvalta kaikentyyppiseltä huonolta kohtelulta tai pelottelulta.

14 artikla

1. Jokainen sopimusvaltio huolehtii siitä, että sen oikeusjärjestelmän mukaan kidutuksen uhri saa hyvitystä ja että hänellä on täytäntöönpanokelpoinen oikeus oikeudenmukaiseen ja riittävästi korvaukseen, mihin sisältyy myös mahdollisuus mahdollisimman täydelliseen kuntoutukseen. Jos uhri kuolee kidutuksen johdosta, hänen elätettävänään olleilla on oikeus korvaukseen.

2. Mikään tämän artiklan määräys ei rajoita uhriin tai muilla henkilöillä kansallisen lain mukaan olevaa oikeutta saada korvausta.

15 artikla

Jokainen sopimusvaltio huolehtii siitä, ettei mitään lausuntoa, joka todetaan saadun kidutuksella, käytetä todisteena oikeudellisessa menettelyssä, paitsi kidutuksesta syytettyä vastaan todisteena siitä, että sellainen lausunto on annettu.

16 artikla

1. Jokainen sopimusvaltio sitoutuu ehkäisemään lainkäyttövaltaansa kuuluvalla alueella muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen, joka ei vastaa 1 artiklassa olevaa kidutuksen määritelmää silloin kun näihin tekoihin syyllistyy, yllyttää, suostuu tai hiljaisesti myöntyy virkamies tai muu virallisessa asemassa toimiva henkilö. Erityisesti sovelletaan 10, 11, 12 ja 13 artiklaan sisältyviä velvoitteita, mutta siten, että viittaukset kidutukseen korvataan viittauksilla muuhun julmaan, epäinhimilliseen ja halventavaan kohteluun tai rangaistukseen.

2. Tämän yleissopimuksen määräykset eivät rajoita minkään muun sellaisen kansainvälisen asiakirjan tai kansallisen lain määräyksiä, jotka kieltävät julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen tai jotka koskevat rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista tai karkottamista.

torture in any territory under its jurisdiction has the right to complain to, and to have his case promptly and impartially examined by, its competent authorities. Steps shall be taken to ensure that the complainant and witnesses are protected against all ill-treatment or intimidation as a consequence of his complaint or any evidence given.

Article 14

1. Each State Party shall ensure in its legal system that the victim of an act of torture obtains redress and has an enforceable right to fair and adequate compensation, including the means for as full rehabilitation as possible. In the event of the death of the victim as a result of an act of torture, his dependants shall be entitled to compensation.

2. Nothing in this article shall affect any right of the victim or other persons to compensation which may exist under national law.

Article 15

Each State Party shall ensure that any statement which is established to have been made as a result of torture shall not be invoked as evidence in any proceedings, except against a person accused of torture as evidence that the statement was made.

Article 16

1. Each State Party shall undertake to prevent in any territory under its jurisdiction other acts of cruel, inhuman or degrading treatment or punishment which do not amount to torture as defined in article 1, when such acts are committed by or at the instigation of or with the consent or acquiescence of a public official or other person acting in an official capacity. In particular, the obligations contained in articles 10, 11, 12 and 13 shall apply with the substitution for references to torture of references to other forms of cruel, inhuman or degrading treatment or punishment.

2. The provisions of this Convention are without prejudice to the provisions of any other international instrument or national law which prohibits cruel, inhuman or degrading treatment or punishment or which relates to extradition or expulsion.

II OSA

PART II

17 artikla

Article 17

1. Täten perustetaan kidutuksen vastainen komitea (jota kutsutaan jäljempänä komiteaksi), joka suorittaa jäljempänä mainittuja tehtäviä. Komitea koostuu kymmenestä asiantuntijasta, joilla on korkea moraalinen ja jotka tunnustetaan päteviksi ihmisoikeuksien alalla. He toimivat henkilökohtaisessa ominaisuudessaan. Sopimusvaltiot valitsevat asiantuntijat siten, että valinnassa kiinnitetään huomiota sekä tasapuoliseen maantieteelliseen jakautumaan että saavutettavaan hyötyyn sen seikan johdosta, että joillakin osallistujista on oikeudellista kokemusta.

2. Komitean jäsenet valitaan salaisessa äänestuksessa sopimusvaltioiden nimeämistä henkilöitä koostuvasta luettelosta. Jokainen sopimusvaltio voi ehdottaa yhtä henkilöä, joka on sen kansalainen. Sopimusvaltioiden tulee pitää mielessä, että on hyödyllistä ehdottaa henkilöitä, jotka ovat myös kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen nojalla perustetun ihmisoikeuskomitean jäsenenä ja jotka ovat halukkaita toimimaan kidutuksen vastaisessa komiteassa.

3. Komitean jäsenten vaalit pidetään kokouksessa, jonka Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri kutsuu koolle joka toinen vuosi. Näissä kokouksissa, joiden päätösvaltaisuus edellyttää vähintään kahden kolmanneksen sopimusvaltioista olevan läsnä, komiteaan valitaan ne, jotka saavat suurimman äänimäärän ja ehdottoman enemmistön läsnä olevien ja äänestävien sopimusvaltioiden edustajien äänistä.

4. Ensimmäiset vaalit pidetään viimeistään kuuden kuukauden kuluttua tämän yleissopimuksen voimaantulopäivästä. Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri lähettää vähintään neljä kuukautta ennen kulloistenkin vaalien ajankohtaa sopimusvaltioille kirjeen, jossa niitä pyydetään asettamaan ehdokkaansa kolmen kuukauden kuluessa. Pääsihteeri laatii kaikista näin asetetuista ehdokkaista aakkosellisen luettelon, jossa mainitaan, mitkä sopimusvaltiot ovat heitä ehdottaneet, sekä lähettää ehdokasluettelon sopimusvaltioille.

5. Komitean jäsenet valitaan nelivuotiskaudeksi. Heidät voidaan valita uudelleen, jos heidät on asetettu uudelleen ehdokkaiksi. Viiden ensimmäisissä vaaleissa valitun jäsenen toimikausi päättyy kuitenkin kahden vuoden kuluttua. Tämän

1. There shall be established a Committee against Torture (hereinafter referred to as the Committee) which shall carry out the functions hereinafter provided. The Committee shall consist of ten experts of high moral standing and recognized competence in the field of human rights, who shall serve in their personal capacity. The experts shall be elected by the States Parties, consideration being given to equitable geographical distribution and to the usefulness of the participation of some persons having legal experience.

2. The members of the Committee shall be elected by secret ballot from a list of persons nominated by States Parties. Each State Party may nominate one person from among its own nationals. States Parties shall bear in mind the usefulness of nominating persons who are also members of the Human Rights Committee established under the International Covenant on Civil and Political Rights and who are willing to serve on the Committee against Torture.

3. Elections of the members of the Committee shall be held at biennial meetings of States Parties convened by the Secretary-General of the United Nations. At those meetings, for which two thirds of the States Parties shall constitute a quorum, the persons elected to the Committee shall be those who obtain the largest number of votes and an absolute majority of the votes of the representatives of States Parties present and voting.

4. The initial election shall be held no later than six months after the date of the entry into force of this Convention. At least four months before the date of each election, the Secretary-General of the United Nations shall address a letter to the States Parties inviting them to submit their nominations within three months. The Secretary-General shall prepare a list in alphabetical order of all persons thus nominated, indicating the States Parties which have nominated them, and shall submit it to the States Parties.

5. The members of the Committee shall be elected for a term of four years. They shall be eligible for re-election if renominated. However, the term of five of the members elected at the first election shall expire at the end of two years;

artiklan 3 kappaleessa mainitun kokouksen puheenjohtaja valitsee nämä viisi jäsentä arvalla heti ensimmäisten vaalien päätyttyä.

6. Jos komitean jäsen kuolee tai eroaa tai ei jostain muusta syystä voi enää hoitaa tehtäviään komiteassa, häntä esittänyt sopimusvaltio nimeää kansalaisistaan hänen toimikautensa loppuun uuden asiantuntijan, jos sopimusvaltioiden enemmistö tämän hyväksyy. Hyväksyminen katsotaan annetuksi, ellei vähintään puolet sopimusvaltioista ole vastustanut sitä kuuden viikon kuluessa siitä, kun Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri on ilmoittanut niille nimitysehdotuksesta.

7. Sopimusvaltiot vastaavat komitean jäsenten kuluista näiden hoitaessa tehtäviään komiteassa.

18 artikla

1. Komitea valitsee omat virkailijansa kaksi-voitiskaudeksi. Heidät voidaan valita uudelleen.

2. Komitea hyväksyy oman työjärjestyksensä, jossa tulee kuitenkin määrätä muun muassa, että:

a) komitea on päätösvaltainen, kun vähintään kuusi jäsentä on läsnä;

b) komitean päätöksiin tarvitaan läsnä olevien jäsenten äänten enemmistö.

3. Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri järjestää tarvittavan henkilökunnan ja toimintaedellytykset, jotta komitea voi suorittaa sille tässä yleissopimuksessa määrättyt tehtävät tehokkaasti.

4. Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri kutsuu koolle komitean ensimmäisen kokouksen. Tämän jälkeen komitea kokoontuu työjärjestyksen määrääminä aikoina.

5. Sopimusvaltiot vastaavat sopimusvaltioiden kokouksista ja komitean kokouksista aiheutuvista kuluista, mihin sisältyy myös Yhdistyneille Kansakunnille tämän artiklan 3 kappaleen mukaisesti aiheutuvien, esimerkiksi henkilöstöstä ja tiloista johtuvien kulujen korvaaminen.

19 artikla

1. Sopimusvaltiot antavat komitealle Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin välityksellä selvityksen siitä, mihin toimiin ne ovat tämän yleissopimuksen mukaisten sitoutumustensa toteuttamiseksi ryhtyneet. Selvitys annetaan vuo-

immediately after the first election the names of these five members shall be chosen by lot by the chairman of the meeting referred to in paragraph 3 of this article.

6. If a member of the Committee dies or resigns or for any other cause can no longer perform his Committee duties, the State Party which nominated him shall appoint another expert from among its nationals to serve for the remainder of his term, subject to the approval of the majority of the States Parties. The approval shall be considered given unless half or more of the States Parties respond negatively within six weeks after having been informed by the Secretary-General of the United Nations of the proposed appointment.

7. States Parties shall be responsible for the expenses of the members of the Committee while they are in performance of Committee duties.

Article 18

1. The Committee shall elect its officers for a term of two years. They may be re-elected.

2. The Committee shall establish its own rules of procedure, but these rules shall provide, inter alia, that:

(a) Six members shall constitute a quorum;

(b) Decisions of the Committee shall be made by a majority vote of the members present.

3. The Secretary-General of the United Nations shall provide the necessary staff and facilities for the effective performance of the functions of the Committee under this Convention.

4. The Secretary-General of the United Nations shall convene the initial meeting of the Committee. After its initial meeting, the Committee shall meet at such times as shall be provided in its rules of procedure.

5. The States Parties shall be responsible for expenses incurred in connection with the holding of meetings of the States Parties and of the Committee, including reimbursement to the United Nations for any expenses, such as the cost of staff and facilities, incurred by the United Nations pursuant to paragraph 3 of this article.

Article 19

1. The States Parties shall submit to the Committee, through the Secretary-General of the United Nations, reports on the measures they have taken to give effect to their undertakings under this Convention, within one year after the

den kuluttua siitä, kun yleissopimus on tullut sopimusvaltion osalta voimaan. Sen jälkeen sopimusvaltiot antavat neljän vuoden välein lisäselvityksiä uusista toimista sekä muita komitean mahdollisesti pyytämiä selvityksiä.

2. Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri toimittaa selvitykset kaikille sopimusvaltioille.

3. Komitea käsittelee jokaisen selvityksen ja voi esittää sopiviksi katsomiaan yleisiä huomautuksia, jotka se toimittaa asianomaiselle sopimusvaltiolle. Sopimusvaltio voi vastata komitealle lähettämällä haluamansa lausunnon.

4. Komitea voi harkintansa mukaan päättää sisällyttää tämän artiklan 3 kappaleen mukaisesti esittämänsä huomautukset sekä niistä sopimusvaltiolta saamansa lausunnon 24 artiklan mukaisesti laadittavaan vuosikertomukseensa. Asianomaisen sopimusvaltion pyynnöstä komitea voi sisällyttää kertomukseen myös jäljennöksen tämän artiklan 1 kappaleen mukaisesti annetusta selvityksestä.

20 artikla

1. Jos komitea saa luotettavia tietoja, jotka sen mielestä perustellusti osoittavat, että jonkin sopimusvaltion alueella käytetään järjestelmällisesti kidutusta, komitea pyytää kyseistä sopimusvaltiota tutkimaan tietoja yhteistyössä kanssaan ja antamaan tätä varten lausunnon tiedoista.

2. Ottaen huomioon asianomaiselta sopimusvaltiolta mahdollisesti saamansa lausunnon sekä muut käytettävissä olevat tiedot asiasta komitea voi, jos se toteaa olevan aihetta, määrätä yhden tai useamman jäsenensä tekemään luottamuksellisen tutkimuksen ja luovuttamaan sen tulokset komitealle viipymättä.

3. Jos tämän artiklan 2 kappaleen mukainen tutkimus tehdään, komitea pyytää sopimusvaltiota yhteistyöhön sen tekemiseksi. Jos sopimusvaltio suostuu, tutkimukseen voi kuulua käynti sen alueella.

4. Käsiteltyään jäsenensä tai jäsentensä tekemän tutkimuksen tulokset, jotka on luovutettu tämän artiklan 2 kappaleen mukaisesti, komitea toimittaa ne asianomaiselle sopimusvaltiolle samoin kuin huomautukset ja ehdotukset, jotka näyttävät kyseisessä tilanteessa asianmukaisilta.

5. Kaikki tämän artiklan 1-4 kappaleessa mainittu asian käsittely komiteassa on luottamuksel-

entry into force of the Convention for the State Party concerned. Thereafter the States Parties shall submit supplementary reports every four years on any new measures taken and such other reports as the Committee may request.

2. The Secretary-General of the United Nations shall transmit the reports to all States Parties.

3. Each report shall be considered by the Committee which may make such general comments on the report as it may consider appropriate and shall forward these to the State Party concerned. That State Party may respond with any observations it chooses to the Committee.

4. The Committee may, at its discretion, decide to include any comments made by it in accordance with paragraph 3 of this article, together with the observations thereon received from the State Party concerned, in its annual report made in accordance with article 24. If so requested by the State Party concerned, the Committee may also include a copy of the report submitted under paragraph 1 of this article.

Article 20

1. If the Committee receives reliable information which appears to it to contain well-founded indications that torture is being systematically practised in the territory of a State Party, the Committee shall invite that State Party to co-operate in the examination of the information and to this end to submit observations with regard to the information concerned.

2. Taking into account any observations which may have been submitted by the State Party concerned, as well as any other relevant information available to it, the Committee may, if it decides that this is warranted, designate one or more of its members to make a confidential inquiry and to report to the Committee urgently.

3. If an inquiry is made in accordance with paragraph 2 of this article, the Committee shall seek the co-operation of the State Party concerned. In agreement with that State Party, such an inquiry may include a visit to its territory.

4. After examining the findings of its member or members submitted in accordance with paragraph 2 of this article, the Committee shall transmit these findings to the State Party concerned together with any comments or suggestions which seem appropriate in view of the situation.

5. All the proceedings of the Committee referred to in paragraphs 1 to 4 of this article

lista ja käsittelyn kaikissa vaiheissa pyritään yhteistyöhön sopimusvaltion kanssa. Kun käsittely on 2 kappaleen mukaisen tutkimuksen osalta päättynyt, komitea voi keskusteltuaan asiasta kyseisen sopimusvaltion kanssa päättää julkaista tiivistelmän käsittelyn tuloksista vuosikertomuksessaan, joka tehdään 24 artiklan mukaisesti.

21 artikla

1. Tämän yleissopimuksen osapuolena oleva valtio voi antaa milloin hyvänsä tämän artiklan mukaisesti selityksen, jonka mukaan se tunnustaa komitean toimivallan ottaa vastaan ja käsitellä ilmoituksia, joissa sopimusvaltio väittää, että toinen sopimusvaltio ei täytä tämän yleissopimuksen mukaisia velvoitteitaan. Tällaisia ilmoituksia voidaan ottaa vastaan ja tutkia tämän artiklan määräämien menettelytapojen mukaisesti vain, jos ne ovat sellaisen sopimusvaltion tekemiä, joka on antanut osaltaan komitean toimivallan tunnustavan selityksen. Komitea ei saa käsitellä ilmoitusta, jos se koskee sopimusvaltiota, joka ei ole antanut mainittua selitystä. Tämän artiklan mukaisesti vastaanotetut ilmoitukset käsitellään seuraavaa menettelyä noudattaen:

a) Jos sopimusvaltio katsoo, että toinen sopimusvaltio ei toteuta tämän yleissopimuksen määräyksiä, se voi kirjallisella ilmoituksella saattaa asian kyseisen sopimusvaltion tietoon. Kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta vastaanottajavaltion tulee antaa ilmoituksen lähettäneelle valtiolle asiaa valaiseva kirjallinen selvitys tai muu lausunto, jossa olisi mainittava, siinä määrin kuin mahdollista ja asiaankuuluvaa, ne valtionsisäiset toimet ja oikeuskeinot, jotka jo on käytetty, jotka ovat vireillä tai jotka ovat käytettävissä.

b) Jos asiaa ei saada selvitettyksi molempien asianosaisten sopimusvaltioiden tyydytykseksi kuuden kuukauden kuluessa vastaanottajavaltion saatua alkuperäisen ilmoituksen, kummallakin valtiolla on oikeus esittää asia komitealle sille sekä toiselle valtiolle osoitetulla tiedonannolla.

c) Komitea käsittelee sille tämän artiklan mukaisesti esitetyn asian vasta, kun se on varmistunut siitä, että kaikkia käytettävissä olevia kansallisia muutoksenhakukeinoja on asiassa käytetty ja ne on käytetty loppuun kansainvälisen oikeuden yleisesti tunnustettujen periaatteiden mukaisesti.

shall be confidential, and at all stages of the proceedings the co-operation of the State Party shall be sought. After such proceedings have been completed with regard to an inquiry made in accordance with paragraph 2, the Committee may, after consultations with the State Party concerned, decide to include a summary account of the results of the proceedings in its annual report made in accordance with article 24.

Article 21

1. A State Party to this Convention may at any time declare under this article that it recognizes the competence of the Committee to receive and consider communications to the effect that a State Party claims that another State Party is not fulfilling its obligations under this Convention. Such communications may be received and considered according to the procedures laid down in this article only if submitted by a State Party which has made a declaration recognizing in regard to itself the competence of the Committee. No communication shall be dealt with by the Committee under this article if it concerns a State Party which has not made such a declaration. Communications received under this article shall be dealt with in accordance with the following procedure:

(a) If a State Party considers that another State Party is not giving effect to the provisions of this Convention, it may, by written communication, bring the matter to the attention of that State Party. Within three months after the receipt of the communication the receiving State shall afford the State which sent the communication an explanation or any other statement in writing clarifying the matter, which should include, to the extent possible and pertinent, reference to domestic procedures and remedies taken, pending or available in the matter;

(b) If the matter is not adjusted to the satisfaction of both States Parties concerned within six months after the receipt by the receiving State of the initial communication, either State shall have the right to refer the matter to the Committee, by notice given to the Committee and to the other State;

(c) The Committee shall deal with a matter referred to it under this article only after it has ascertained that all domestic remedies have been invoked and exhausted in the matter, in conformity with the generally recognized principles of international law. This shall not be the rule

Tätä säännöstä ei pidä soveltaa silloin, kun muutoksenhakukeinojen käyttäminen kestää kohtuuttoman kauan tai ei todennäköisesti auta tämän yleissopimuksen rikkomisen uhriksi joutunutta tehokkaasti.

d) Komitea käsittelee tämän artiklan mukaisesti tehdyt ilmoitukset suljetussa istunnossa.

e) Komitea asettaa c-kohdan määräykset huomioon ottaen hyvät palveluksensa asianomaisten sopimusvaltioiden käytettäviksi tarkoituksenaan asian sovinnollinen selvittäminen tässä yleissopimuksessa tunnustettujen velvollisuuksien kunnioittamisen pohjalta. Tätä varten komitea voi tarpeen vaatiessa perustaa *ad hoc*-sovittelukomission.

f) Komitea voi jokaisessa tämän artiklan mukaisesti sille esitetyssä asiassa pyytää asianomaisia tämän kappaleen b-kohdassa tarkoitettuja sopimusvaltioita antamaan kaikki asiaankuuluvat tiedot.

g) Asianomaisilla tämän kappaleen b-kohdassa tarkoitetuilla sopimusvaltioilla on oikeus olla edustettuina, kun asiaa käsitellään komiteassa, sekä tehdä huomautuksia suullisesti ja/tai kirjallisesti.

h) Komitea antaa kahdentoista kuukauden kuluessa tämän kappaleen b-kohdassa tarkoitettua tiedonannon vastaanottamispäivästä selvityksen:

i) Jos päästään tämän kappaleen e-kohdan mukaiseen ratkaisuun, komitea laatii selvityksensä lyhyen lausunnon muotoon, jossa todetaan tosiasiat sekä saavutettu ratkaisu.

ii) Jos tämän kappaleen e-kohdan mukaiseen ratkaisuun ei päästä, komitea laatii lyhyen selvityksen lausunnon muotoon, josta käyvät ilmi tosiasiat; asianomaisten valtioiden tekemät kirjalliset huomautukset sekä pöytäkirja suullisista huomautuksista liitetään selvitykseen.

Jokaisessa asiassa selvitys toimitetaan asianomaisille sopimusvaltioille.

2. Tämän artiklan määräykset tulevat voimaan, kun viisi tämän yleissopimuksen osapuolena olevaa valtiota on antanut tämän artiklan 1 kappaleen mukaisen selityksen. Sopimusvaltiot tallettavat selityksensä Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan, joka toimittaa siitä jäljennökset muille sopimusvaltioille. Selityksen voi peruuttaa milloin tahansa ilmoittamalla asiasta pääsihteerille. Peruutus ei vaikuta minkään asian käsittelyyn, josta on jo ehditty tehdä tämän artiklan mukainen ilmoitus; uusia ilmoituksia sopimusvaltiolta ei tämän artiklan nojalla oteta

where the application of the remedies is unreasonably prolonged or is unlikely to bring effective relief to the person who is the victim of the violation of this Convention;

(d) The Committee shall hold closed meetings when examining communications under this article;

(e) Subject to the provisions of subparagraph (c), the Committee shall make available its good offices to the States Parties concerned with a view to a friendly solution of the matter on the basis of respect for the obligations provided for in this Convention. For this purpose, the Committee may, when appropriate, set up an *ad hoc* conciliation commission;

(f) In any matter referred to it under this article, the Committee may call upon the States Parties concerned, referred to in subparagraph (b), to supply any relevant information;

(g) The States Parties concerned, referred to in subparagraph (b), shall have the right to be represented when the matter is being considered by the Committee and to make submissions orally and/or in writing;

(h) The Committee shall, within twelve months after the date of receipt of notice under subparagraph (b), submit a report:

(i) If a solution within the terms of subparagraph (e) is reached, the Committee shall confine its report to a brief statement of the facts and of the solution reached;

(ii) If a solution within the terms of subparagraph (e) is not reached, the Committee shall confine its report to a brief statement of the facts; the written submissions and record of the oral submissions made by the States Parties concerned shall be attached to the report.

In every matter, the report shall be communicated to the States Parties concerned.

2. The provisions of this article shall come into force when five States Parties to this Convention have made declarations under paragraph 1 of this article. Such declarations shall be deposited by the States Parties with the Secretary-General of the United Nations, who shall transmit copies thereof to the other States Parties. A declaration may be withdrawn at any time by notification to the Secretary-General. Such a withdrawal shall not prejudice the consideration of any matter which is the subject of a communication already transmitted under this article; no further com-

vastaan sen jälkeen, kun Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri on saanut ilmoituksen selityksen peruuttamisesta, ellei asianomainen sopimusvaltio ole antanut uutta selitystä.

22 artikla

1. Tämän yleissopimuksen osapuolena oleva valtio voi antaa milloin hyvänsä tämän artiklan mukaisesti selityksen, että se tunnustaa komitean toimivallan ottaa vastaan ja käsitellä ilmoituksia sellaisilta lainkäyttövaltaansa kuuluvilta yksityishenkilöiltä tai näiden puolesta, jotka väittävät joutuneensa sopimusvaltion taholta yleissopimuksen määräysten rikkomisen uhriksi. Komitea ei saa ottaa vastaan ilmoitusta, jos se koskee sopimusvaltiota, joka ei ole antanut tällaista selitystä.

2. Komitea ei hyväksy tämän artiklan mukaisesti tehtyä ilmoitusta, joka on nimetön tai joka sen mielestä merkitsee tällaisen ilmoituksen lähettämisoikeuden väärinkäyttöä tai on ristiriidassa tämän yleissopimuksen määräysten kanssa.

3. Komitea saattaa 2 kappaleen määräykset huomioon ottaen tämän artiklan nojalla sille tehdyt ilmoitukset sen sopimusvaltion tietoon, joka on antanut 1 kappaleen mukaisen selityksen ja jota syytetään yleissopimuksen määräysten rikkomisesta. Ilmoituksen vastaanottanut valtio antaa kuuden kuukauden kuluessa komitealle kirjalliset selvitykset tai lausunnot asiasta ja toimita, joihin se on mahdollisesti ryhtynyt.

4. Komitea käsittelee tämän artiklan nojalla tehdyt ilmoitukset kaikkien niiden tietojen perusteella, joita se on saanut yksityishenkilöltä tai tämän puolesta ja asianomaiselta sopimusvaltiolta.

5. Komitea ei käsittele yksityishenkilön lähettämää ilmoitusta, ellei se ole varmistautunut, että

a) samaa asiaa ei ole tutkittu tai tutkita jollakin toisella kansainvälisellä tutkimus- tai sovittelemenetelmällä;

b) henkilö on käyttänyt kaikki mahdolliset kotimaiset muutoksenhakukeinot; tätä säännöstä ei pidä soveltaa silloin, kun muutoksenhakukeinojen käyttäminen kestää kohtuuttoman kauan tai ei todennäköisesti auta tämän yleissopimuksen rikkomisen uhriksi joutunutta tehokkaasti.

munication by any State Party shall be received under this article after the notification of withdrawal of the declaration has been received by the Secretary-General, unless the State Party concerned has made a new declaration.

Article 22

1. A State Party to this Convention may at any time declare under this article that it recognizes the competence of the Committee to receive and consider communications from or on behalf of individuals subject to its jurisdiction who claim to be victims of a violation by a State Party of the provisions of the Convention. No communication shall be received by the Committee if it concerns a State Party which has not made such a declaration.

2. The Committee shall consider inadmissible any communication under this article which is anonymous or which it considers to be an abuse of the right of submission of such communications or to be incompatible with the provisions of this Convention.

3. Subject to the provisions of paragraph 2, the Committee shall bring any communications submitted to it under this article to the attention of the State Party to this Convention which has made a declaration under paragraph 1 and is alleged to be violating any provisions of the Convention. Within six months, the receiving State shall submit to the Committee written explanations or statements clarifying the matter and the remedy, if any, that may have been taken by that State.

4. The Committee shall consider communications received under this article in the light of all information made available to it by or on behalf of the individual and by the State Party concerned.

5. The Committee shall not consider any communications from an individual under this article unless it has ascertained that:

(a) The same matter has not been, and is not being, examined under another procedure of international investigation or settlement;

(b) The individual has exhausted all available domestic remedies; this shall not be the rule where the application of the remedies is unreasonably prolonged or is unlikely to bring effective relief to the person who is the victim of the violation of this Convention.

6. Komitea käsittelee tämän artiklan nojalla tehdyt ilmoitukset suljetussa istunnossa.

7. Komitea ilmoittaa mielipiteensä asianomaiselle sopimusvaltiolle ja yksityishenkilölle.

8. Tämän artiklan määräykset tulevat voimaan, kun viisi yleissopimuksen osapuolena olevaa valtiota on antanut tämän artiklan 1 kappaleen mukaisen selityksen. Sopimusvaltiot tallettavat selityksensä Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan, joka toimittaa siitä jäljennökset muille sopimusvaltioille. Selityksen voi peruuttaa milloin hyvänsä ilmoittamalla asiasta pääsihteerille. Peruutus ei vaikuta minkään asian käsittelyyn, josta on jo ehditty tehdä tämän artiklan mukainen ilmoitus; uusia ilmoituksia yksityishenkilöiltä tai heidän puolestaan ei tämän artiklan mukaisesti oteta vastaan sen jälkeen, kun pääsihteerin on saanut ilmoituksen selityksen peruuttamisesta, ellei sopimusvaltio ole antanut uutta selitystä.

23 artikla

Komitean ja 21 artiklan 1 kappaleen e-kohdan mukaisesti mahdollisesti perustettavien *ad hoc*-sovittelukomissioiden jäsenillä on oikeus Yhdistyneiden Kansakuntien tehtävissä olevien asiantuntijoiden etuihin, erioikeuksiin ja vapauksiin, kuten Yhdistyneiden Kansakuntien erioikeuksia ja vapauksia koskevan yleissopimuksen asianomaisissa kohdissa määrätään.

24 artikla

Komitea antaa sopimusvaltiolle ja Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokoukselle vuosikertomuksen tämän yleissopimuksen mukaisesta toiminnastaan.

III OSA

25 artikla

1. Tämä yleissopimus on avoinna kaikkien valtioiden allekirjoittamista varten.

2. Tämä yleissopimus on ratifioitava. Ratifioimiskirjat talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

6. The Committee shall hold closed meetings when examining communications under this article.

7. The Committee shall forward its views to the State Party concerned and to the individual.

8. The provisions of this article shall come into force when five States Parties to this Convention have made declarations under paragraph 1 of this article. Such declarations shall be deposited by the States Parties with the Secretary-General of the United Nations, who shall transmit copies thereof to the other States Parties. A declaration may be withdrawn at any time by notification to the Secretary-General. Such a withdrawal shall not prejudice the consideration of any matter which is the subject of a communication already transmitted under this article; no further communication by or on behalf of an individual shall be received under this article; after the notification of withdrawal of the declaration has been received by the Secretary-General, unless the State Party has made a new declaration.

Article 23

The members of the Committee and of the *ad hoc* conciliation commissions which may be appointed under article 21, paragraph 1 (e), shall be entitled to the facilities, privileges and immunities of experts on mission for the United Nations as laid down in the relevant sections of the Convention on the Privileges and Immunities of the United Nations.

Article 24

The Committee shall submit an annual report on its activities under this Convention to the States Parties and to the General Assembly of the United Nations.

PART III

Article 25

1. This Convention is open for signature by all States.

2. This Convention is subject to ratification. Instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

26 artikla

Tämä yleissopimus on avoinna kaikkien maiden liittymistä varten. Liittyminen tapahtuu tallettamalla liittymiskirja Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

27 artikla

1. Tämä yleissopimus tulee voimaan kolmantenäkymmenentenä päivänä siitä, kun kahdeskymmenes ratifioimis- tai liittymiskirja on talletettu Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

2. Jokaisen valtion osalta, joka ratifioi tämän yleissopimuksen tai liittyy siihen kahdenkymmenennen ratifioimis- tai liittymiskirjan talletamisen jälkeen, yleissopimus tulee voimaan kolmantenäkymmenentenä päivänä siitä, kun valtio on tallettanut oman ratifioimis- tai liittymiskirjansa.

28 artikla

1. Jokainen valtio voi allekirjoittaessaan tai ratifioidessaan tämän yleissopimuksen tai liittyessään siihen antaa selityksen, että se ei tunnusta komitean 20 artiklassa mainittua toimivaltaa.

2. Sopimusvaltio, joka on tehnyt tämän artiklan 1 kappaleen mukaisen varauksen, voi peruuttaa sen milloin hyvänsä ilmoittamalla asiasta Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille.

29 artikla

1. Jokainen tämän yleissopimuksen osapuolena oleva valtio voi ehdottaa siihen muutosta ja toimittaa ehdotuksen Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille. Pääsihteeri tiedottaa sitten muutosehdotuksesta sopimusvaltioille ja pyytää niitä ilmoittamaan hänelle, kannattavatko ne sopimusvaltioiden kokouksen koolle kutsumista käsittelemään ehdotusta ja äänestämään siitä. Jos vähintään kolmannes jäsenvaltioista neljän kuukauden kuluessa tiedotuksesta ilmoittaa kannattavansa kokousta, pääsihteeri kutsuu kokouksen koolle Yhdistyneiden Kansakuntien suojeluksessa. Pääsihteeri toimittaa kokouksessa läsnä olevien ja äänestävien valtioiden enemmistön hyväksymän muutoksen kaikkien sopimusvaltioiden hyväksyttäväksi.

2. Tämän artiklan 1 kappaleen mukaisesti hyväksytty muutos tulee voimaan, kun kaksi kolmannesta tämän yleissopimuksen osapuolena

Article 26

This Convention is open to accession by all States. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Secretary-General of the United Nations.

Article 27

1. This Convention shall enter into force on the thirtieth day after the date of the deposit with the Secretary-General of the United Nations of the twentieth instrument of ratification or accession.

2. For each State ratifying this Convention or acceding to it after the deposit of the twentieth instrument of ratification or accession, the Convention shall enter into force on the thirtieth day after the date of the deposit of its own instrument of ratification or accession.

Article 28

1. Each State may, at the time of signature or ratification of this Convention or accession thereto, declare that it does not recognize the competence of the Committee provided for in article 20.

2. Any State Party having made a reservation in accordance with paragraph 1 of this article may, at any time, withdraw this reservation by notification to the Secretary-General of the United Nations.

Article 29

1. Any State Party to this Convention may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General shall thereupon communicate the proposed amendment to the States Parties with a request that they notify him whether they favour a conference of States Parties for the purpose of considering and voting upon the proposal. In the event that within four months from the date of such communication at least one third of the States Parties favours such a conference, the Secretary-General shall convene the conference under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of the States Parties present and voting at the conference shall be submitted by the Secretary-General to all the States Parties for acceptance.

2. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article shall enter into force when two thirds of the States Parties to this

olevista valtioista on ilmoittanut Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille, että ne ovat hyväksyneet sen oman perustuslakinsa säätämässä järjestyksessä.

3. Tullessaan voimaan muutokset sitovat vain niitä sopimusvaltioita, jotka ovat hyväksyneet ne. Muita valtioita sitovat edelleen tämän yleissopimuksen ja niiden mahdollisesti aiemmin hyväksymien muutosten määräykset.

30 artikla

1. Kahden tai useamman sopimusvaltion välinen riita tämän yleissopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta, jota ei saada ratkaistuksi neuvottelemalla, alistetaan välimiesmenettelyyn jonkin riidan osapuolen pyynnöstä. Jolleivät osapuolet kuuden kuukauden kuluessa välitysmenettelyä koskevasta pyynnöstä ole päässeet sopimukseen välimiesmenettelyn järjestämisestä, mikä hyvänsä osapuoli voi antaa riidan Kansainvälisen tuomioistuimen ratkaistavaksi esittämällä siitä tuomioistuimen perussäännön mukaisen pyynnön.

2. Jokainen sopimusvaltio voi tämän yleissopimuksen allekirjoittamisen tai ratifiointin tai siihen liittymisen yhteydessä ilmoittaa, ettei se katso tämän artiklan 1 kappaleen sitovan itseään. Muita sopimusvaltioita tämän artiklan 1 kappaleen määräykset eivät sido sellaiseen sopimusvaltioon nähden, joka on tehnyt tällaisen varauksen.

3. Jokainen sopimusvaltio, joka on tehnyt tämän artiklan 2 kappaleen mukaisen varauksen, voi milloin tahansa peruuttaa tämän varauksen ilmoittamalla asiasta Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille.

31 artikla

1. Sopimusvaltio voi sanoa tämän yleissopimuksen irti ilmoittamalla asiasta kirjallisesti Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille. Irtisanominen tulee voimaan vuoden kuluttua päivästä, jona Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin on saanut ilmoituksen asiasta.

2. Irtisanominen ei vapauta sopimusvaltiota sille tämän sopimuksen mukaisesta kuuluvista velvollisuuksista sellaisten tekojen tai laiminlyöntien osalta, jotka on tehty ennen irtisanomisen voimaantulopäivää. Irtisanominen ei myöskään millään tavoin vaikuta sellaisen asian jatkokesittelyyn, joka on ollut komiteassa harkittavana jo ennen irtisanomisen voimaantulopäivää.

Convention have notified the Secretary-General of the United Nations that they have accepted it in accordance with their respective constitutional processes.

3. When amendments enter into force, they shall be binding on those States Parties which have accepted them, other States Parties still being bound by the provisions of this Convention and any earlier amendments which they have accepted.

Article 30

1. Any dispute between two or more States Parties concerning the interpretation or application of this Convention which cannot be settled through negotiation shall, at the request of one of them, be submitted to arbitration. If within six months from the date of the request for arbitration the Parties are unable to agree on the organization of the arbitration, any one of those Parties may refer the dispute to the International Court of Justice by request in conformity with the Statute of the Court.

2. Each State may, at the time of signature or ratification of this Convention or accession thereto, declare that it does not consider itself bound by paragraph 1 of this article. The other States Parties shall not be bound by paragraph 1 of this article with respect to any State Party having made such a reservation.

3. Any State Party having made a reservation in accordance with paragraph 2 of this article may at any time withdraw this reservation by notification to the Secretary-General of the United Nations.

Article 31

1. A State Party may denounce this Convention by written notification to the Secretary-General of the United Nations. Denunciation becomes effective one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

2. Such a denunciation shall not have the effect of releasing the State Party from its obligations under this Convention in regard to any act or omission which occurs prior to the date at which the denunciation becomes effective, nor shall denunciation prejudice in any way the continued consideration of any matter which is already under consideration by the Committee prior to the date at which the denunciation becomes effective.

3. Komitea ei saa ottaa käsiteltäväkseen sopimusvaltiota koskevaa uutta asiaa sen jälkeen kun sopimusvaltion irtisanominen on tullut voimaan.

32 artikla

Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri ilmoittaa kaikille Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenvaltioille ja kaikille valtioille, jotka ovat allekirjoittaneet yleissopimuksen tai liittyneet siihen:

- a) 25 ja 26 artiklan mukaisista allekirjoittamisista, ratifioimisista ja liittymisistä;
- b) päivämäärästä, jolloin tämä yleissopimus tulee 27 artiklan mukaisesti voimaan, ja päivämäärästä, jolloin 29 artiklan mukaiset muutokset tulevat voimaan;
- c) 31 artiklan mukaisista irtisanomisista.

33 artikla

1. Tämä yleissopimus, jonka arabian-, englannin-, espanjan-, kiinan-, ranskan- ja venäjänkieliset tekstit ovat yhtä todistusvoimaisia, talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

2. Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri toimittaa oikeaksi todistetut jäljäljennökset tästä yleissopimuksesta kaikille valtioille.

3. Following the date at which the denunciation of a State Party becomes effective, the Committee shall not commence consideration of any new matter regarding that State.

Article 32

The Secretary-General of the United Nations shall inform all States Members of the United Nations and all States which have signed this Convention or acceded to it of the following:

- (a) Signatures, ratifications and accessions under articles 25 and 26;
- (b) The date of entry into force of this Convention under article 27 and the date of the entry into force of any amendments under article 29;
- (c) Denunciations under article 31.

Article 33

1. This Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

2. The Secretary-General of the United Nations shall transmit certified copies of this Convention to all States.